

KLA 426
GreK Heykeltıraşlığında
Portre Gelişimi

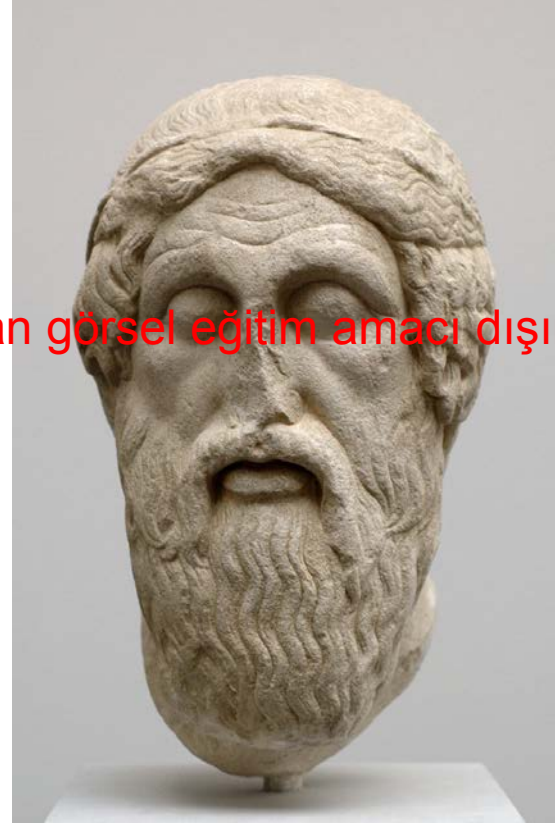
Klasik Dönem

Prof. Dr. Erhan Öztepe

Homeros, Epimenides-Tipi. Roma, Baracco Müzesi

Görsel kaynağı: <http://viamus.uni-goettingen.de/>

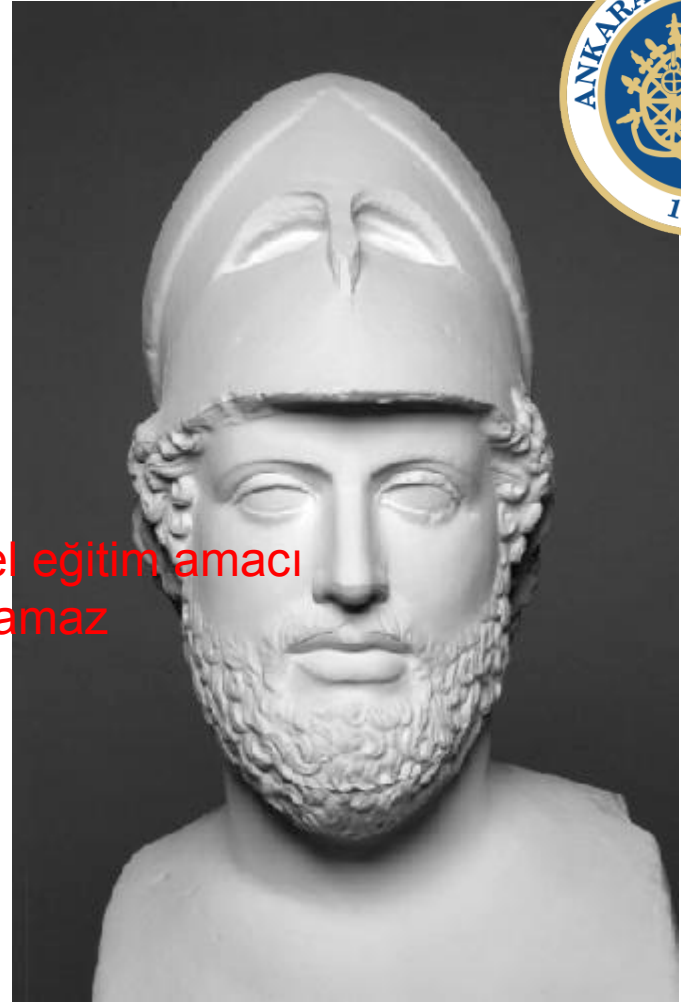
Telif hakkı bulunan görsel eğitim amacı dışında kullanılamaz

Homeros, Epimenides-Tipi. Münih Glyptothek Müzesi

Görsel kaynağı : <http://viamus.uni-goettingen.de/>, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Homeros_Glyptothek_Munich_273.jpg

Telif hakkı bulunan görsel eğitim amacı dışında kullanılamaz

Perikles, Londra British Museum

Görsel kaynağı: <http://viamus.uni-goettingen.de/>

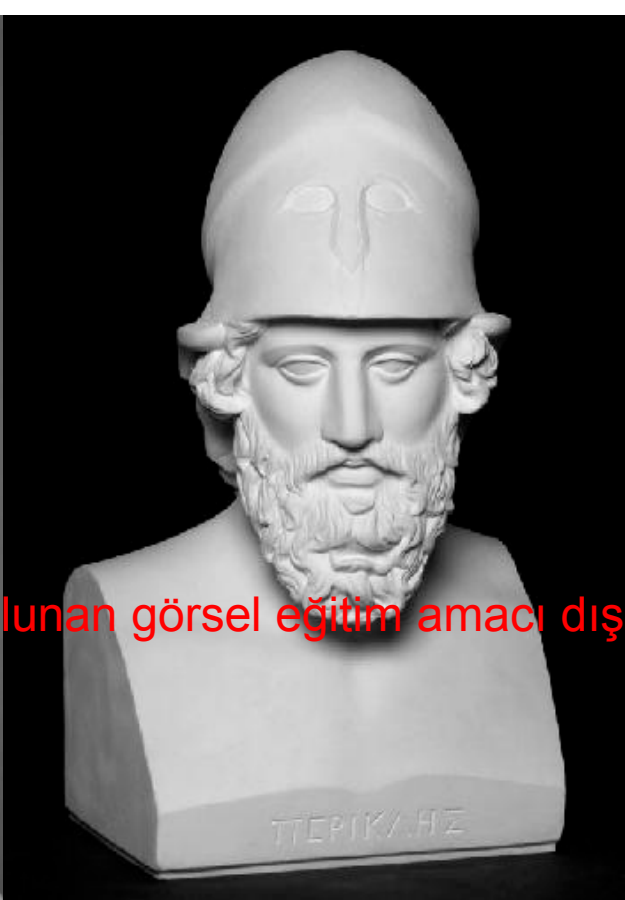
Klasik dönem Attik mezar steli

Perikles, Londra British Museum

Telif hakkı bulunan görsel eğitim amacı dışında kullanılamaz

Telif hakkı bulunan görsel eğitim amacı dışında kullanılamaz

Stratejist Münih Glyptothek

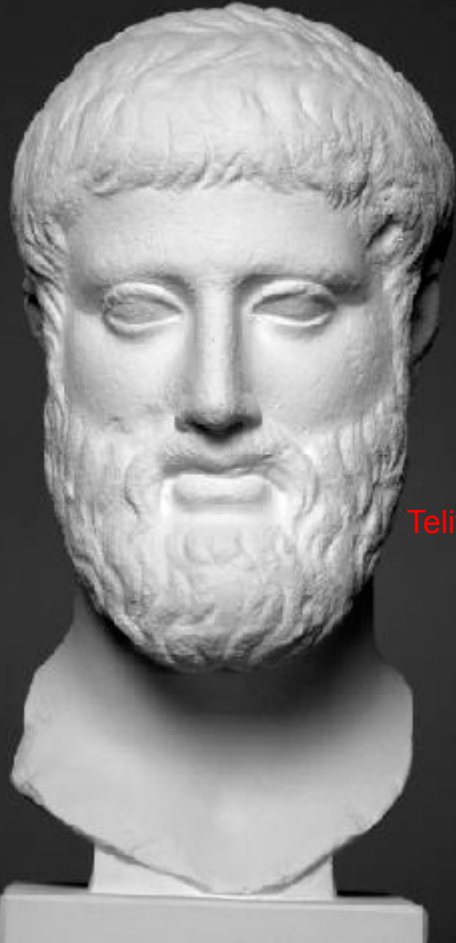
Vatikan

Roma Capitol

Birkaç kopya halinde tanınan MÖ 5. ve 4. yüzyıllara ait kasklı erkeklerin bir dizi portresinin, hepsi strateji uzmanı olup olmadığı tartışmalıdır. Göttingen koleksiyonundan kopyaları bulunan ve adlarını bilmediğimiz üç adet portre kimi Perikles'ten sonra kimisi de önce yapılmış olmalıdır. Genel kompozisyonları bakımından Perikles ile benzerlikler gösterirler.

Themistokles ve Pindar'ın etkileyici bir şekilde bireyselleştirilmiş portrelerinden sonra, Perikles portresinin bireysel karakterizasyonunun güçlü biçimde kısıtlamış olması dikkat çekicidir. Ancak Perikles'in portresine atıfta bulunulduğunda, siyaset ile devlet adamının başka bir şekilde kendi kendini temsil etmesi ve portrenin tasarımı arasında bir bağlantı olup olmadığı sorusu akla gelebilir. Perikles'in biyografisinde Plutarch tarafından Perikles'in davranışları üzerinde önemli olan hususlara değinilmiştir. Perikles 20 yıldan uzun bir süre, dünya gücü Atina'nın en etkili siyasetçisiydi. Ayrıca, Parthenon'nun kimi masraflarını karşılayabilecek kadar da zengindi. binasının eleştirmenlerini tapınağın kendisinin ödemesi için teklif edebileceği iddia edilen o kadar zengindi ki, ama sonra onun üzerine ismini yazdı. Bununla birlikte, Perikles aynı zamanda, görünüşte siyasi nedenlerden dolayı tamamen çekilmiş olmalıydı (Plutarch, Pericles 14): Görünüşe göre bir aristokrat olarak dikkat çekmemek, kökeni ve serveti, onun haysiyetini korumak ve geri planda demokrasinin uyumlu vatandaşı rolünü üstlenmekteydi. Plutarch'a (Perikles 5 ve 7) göre, o, nadiren güldüğü egemen yüzüyle (prosôpou systasis) tanınırdı. biliniyordu; sakin yürüyüşü, taşıdığı himationun düzgün kıvrımları, tutkulu konuşmalarda bile sakin sesi her durumda kontrol ettiği davranışlarını göstermekteydi. Gösteriştan uzak durma ve Polis içinde pozisyonunun değişmesi gibi durumlar portrede yansıma bulmuş olabilirdi.

Telif hakkı bulunan görsel eğitim amacı dışında kullanılamaz

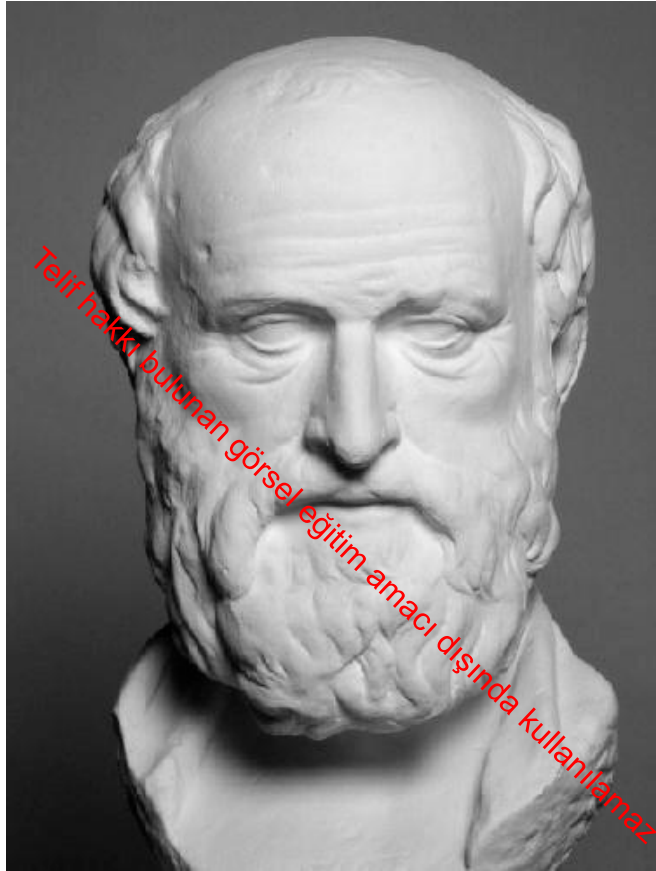

Klasik dönem portresi, Berlin Antikesammlung,

Kleomenes'in mezar steli

Perikles'in tarzında başka Klasik dönem portreleri bulunmaktadır. Berlin'den bir baş kısa saçları ve sakalı ile bir tanrıdan ziyade bir erkek figürünü temsil etmektedir. Bu baş çağdaşı mezar stellerindeki başlarda ayırt edilmemektedir. Her iki örnek de MÖ 5. yy'ın geç evresine aittirler.

Görsel kaynağı: <http://viamus.uni-goettingen.de/>

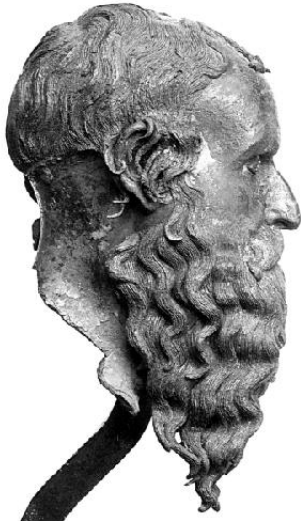

Lysias, Napoli Müzesi

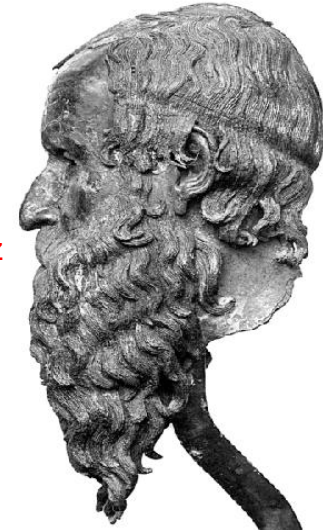
Themistokles ve Pindar'a oranla bireyselleştirilmiş portre anlayışı bakımından daha zayıf olan başka örnekler de vardır. Napoli'deki kopya Lysias ismini vermektedir. Ancak güçlü mimik, göz çevresindeki sakin olmayan kıvrımlar gibi özellikler Hellenistik özellikler göstermektedir. Muhtemelen Capitol müzesindeki bir portre Lysias'ın portresini bize daha sağlıklı bir biçimde vermektedir. Lysias yaşlı insan özelliklerinden bir olarak kellik ile karakterize edilir, Yüzünde kırışıklıkları, gözlerin altında torbalanmalar ile de bu durum kendini gösterir. Atinalı medeni hakların kabul edilmesini reddeden ünlü ustabaşı Lysias'ın, büyük ölçüde biraz bireyselleştirilmiş bir Atinalı portresinde temsil edilmesi dikkat çekicidir.

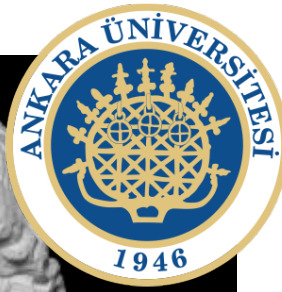
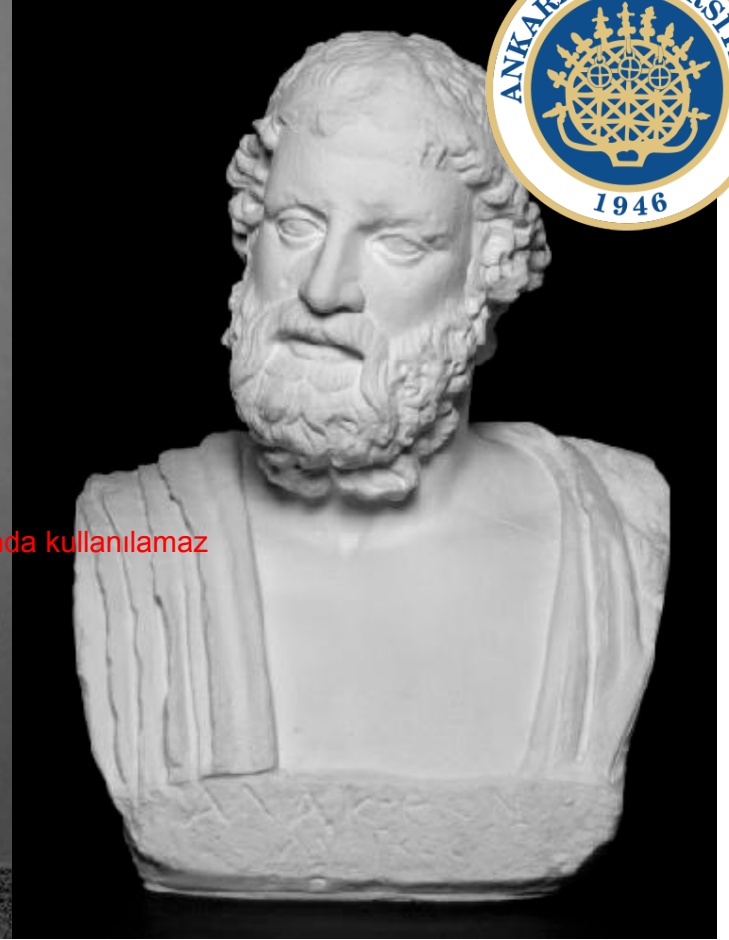
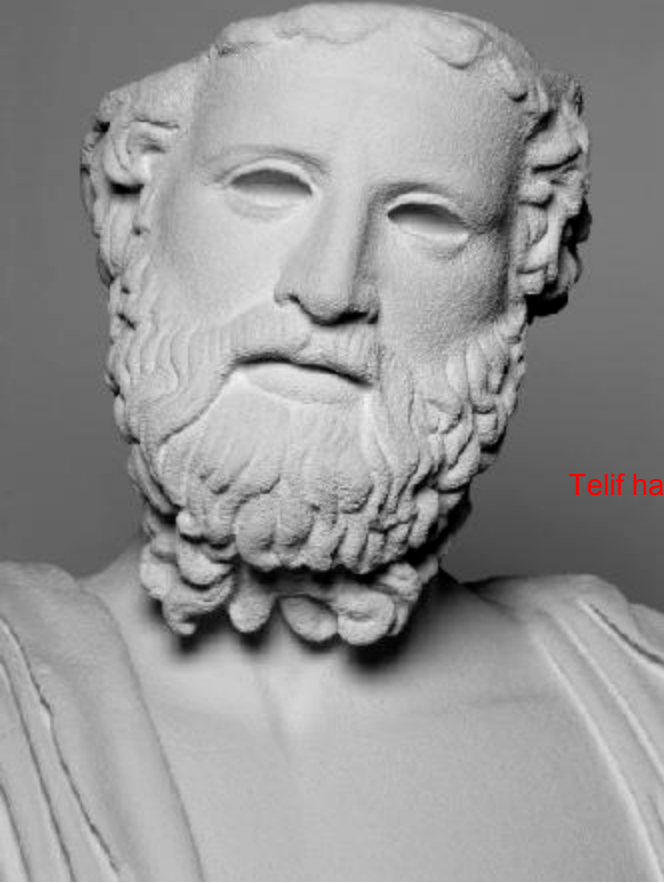

Atina dışında M.Ö. 5. yüzyıla ait hala güçlü bireyselleştirilmiş ve karakteristik portreler de vardır. Bunlardan biri , Messina Boğazı'ndaki Porticello'da denizden ele geçmiş olan baştır. Baş, 415/385 yıllarına tarihlenen seramik yüklü bir gemi batığından gelmektedir. Başın tarihlendirilmesi Parthenon ile gemi felaketi arasında tartışmalıdır. Baş, güçlü kıvrık burun yapısı ve alın kırışıklıkları olan bir adamı gösterir. Sakal alışılmadık derecede uzundur. Saç seyrek ve tek iplikçikler kel kafanın üzerinden taranır.

Telif hakkı bulunan görsel eğitim amacı dışında kullanılamaz

Telif hakkı bulunan görsel eğitim amacı dışında kullanılamaz

Anakreon, Kopenhag Müzesi

Anakreon Roma Capitol Müzesi

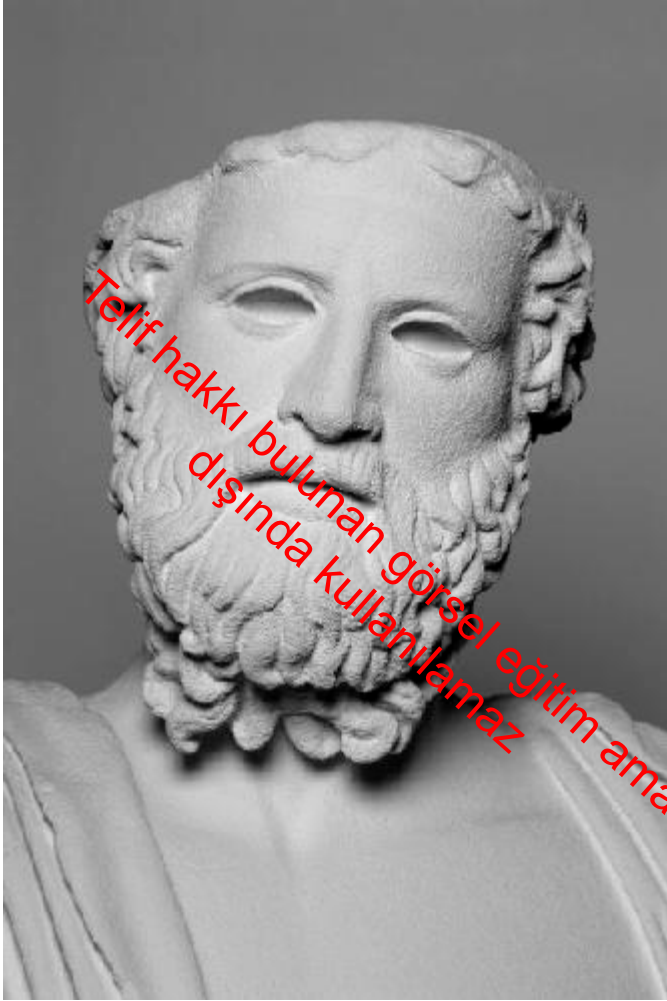
Gövdenin portre yaratmaktaki önemi için en güzel örnek Anakreon heykelidir. Anakreon'un heykeli ile gösterilir. Konservatuvar Sarayında bulunan Herme de dahil olmak üzere çeşitli kopyaları aracılığıyla tanıdığımız şairin Kopenhag'da da başı olan bir heykeli de vardır. Anakreon MÖ 6. yy'ın sonu 5. yy'ın başında çeşitli tyranlar döneminde yaşamış lirik bir şairdir. Görsel kaynağı: <http://viamus.uni-goettingen.de/>

Telif hakkı bulunan görsel eğitim amacı dışında kullanılamaz

Anakreon Kopenhag Müzesi

Kopyaları aracılığıyla tanıdığımız heykelinin stili MÖ 5.yy'ın 30'lu 40'lı yıllarını yansıtmaktadır. Pausanias tarafından zikredildiğine göre Perikles'in Atina'da Akropolis'te duran babası Xanthippos'un heykelinin yanında Anakreon'un heykeli de vardır. Her ikisi de Perikles zamanında adanmıştır. Anakreon heykelinde çıplak küçük bir manto ile yaşlanmaz bir biçimde betimlenmiştir. Olasılıkla Barbiton çalmaktadır.

Başı hafif yana yatırılarak şarkı söyler. Kontrapost'un uygulamasını geliştirmiş olan bir dönemde, biraz kararsızdır: Üst sağ bacak ile ilgili olarak, kalça çok eğimlidir, ek olarak çarpık kafa gelir.

Görsel kaynağı: <http://viamus.uni-goettingen.de/>